

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

104. An quis incurrat in censuram, si literæ ad Cardinalem scriptæ, ad illum non perueniant? Et casus nouus apponitur, videlicet, an si quis daret in Rotaliteram Cardinali, qui tunc non legeret, ne ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

suram Pij IV. loquendo cum aliis extra Conclauē de rebus pertinentibus ad electionem, peccabant tamen mortaliter, & qui cum ipsis loquentur peccabant etiā mortaliter propter cooperationem, quod idem dicendum est de loquentibus cum Dominis Cardinalibus. Nota etiā secretam locutionem de qua sermo habetur in cap. vbi periculum, tametsi ad electionem Pontificis non pertineat, affirmat Bonacina disput. 2. quast. 2. p. 34. num. 10. huic excommunicationi subici. Quod in foro externo verissimum est; at in foro conscientie difficultate non caret, cum nequaquam obstat, neque obstat possit fini per hanc legem intento. Ita Palaus tom. 6. disput. 3. punct. 31. num. 1. verum si secreta locutio non pertineat ad electionem, censura afficietur non tamen Papæ reservata.

RESOL. CIV.

An quis incurrat in censuram, si litera ad Cardinalem scripta ad illum non perueniat?
Et casus nouus apponitur, videlicet si quis daret in Rota literam Cardinali, qui tunc non legeret, ne videretur, & postea literam perderet, an inquam, in tali casu uterque incideret in censuram?
Ex quo deducitur assassinum, si vulneravit animo occidendi, & occideret, fecit, quantum potuit, non sequuta morte, ordinaria pœna non esse puniendam?
Ex part. 12. tr. 2. Ref. 11.

§. 1. **O**bseruandum est hic cum Serio vbi supra, eum non affici excommunicatione præfati capitis, qui literas alicui Cardinali scripsit, sed ille ad Cardinalem non perueniret, etiam si forte is, qui eas interceptit, eidem Cardinali significauerit, quid in ipsis contineatur, quia effectus ex parte mittentis non est consummatus.

2. Sed difficultas est, An si quis daret in Rota literam Cardinali, qui tunc non legeret, ne videretur, & postea literam perderet, an inquam in tali casu uterque incideret in censuram?

3. Videtur affirmatiuè respondendum, quia deuentum est ad actum proximum, & per ipsos non stetit, quod autem litera non fuerit lecta, per accidens euenit, Ergo delictum fuit ex parte vtriusque consummatum.

4. Respondeo distinguendo delictum fuisse consummatum, materialiter, concedo, fuisse consummatum formaliter, nego. Ergo cum simus in materia odiosa, strictè interpretanda; non debemus in hoc casu attendere consummationem delicti materiale, sed formalem. Probatur quia tam scribens, quam Cardinalis non assequutus est finem propter quem missa est illa litera, quia lecta non fuit, & ideo in ea contenta scita non fuerunt. Confirmatur hæc opinio quia non desunt Doctores asserentes probabiliter assassinum si vulneravit animo occidendi, & ut occideret fecit quantum potuit, non sequuta morte, ordinaria pœna non esse puniendam: at in isto casu gaudet immunitate Ecclesiæ, vt determinauit Sacra Congregatio in vna Bononiens. die 10. Aprilis 1628. & in vna Florentina 10. Iunij 1636. & docet Donatus de Asylis resol. 109. num. 3. & alij. Sic, & in casu nostro, licet deuentum sit ad actum proximum, & per supradictos nō steterit quin literæ legerentur; tamen quia reuera lectæ non fuerunt, res permansit in eo statu, ac si literæ non peruenissent in manus Cardinalis, &c. Et ideo delictum non fuit cum effectu consummatum. Non habeo pro hac sententia Doctorem in terminis: sed omnis opinio in

principio sine auctore incepit, verum remitto me iudicio doctorum virorum. Et quidem video Bonacina num. 8 & 9. constituit hoc delictum eo ipso, quod litteræ recipiantur, & ad Cardinales perueniant, dummodo ipsi sciant dictas litteras continere materiam electionis, & ideo Theaurus part. 2. verb. Conclauē cap. 2. sic ait: Mittentes nuncium, vel litteras non incurrun censuras istas, nisi nunciij, vel littere peruenierint ad quos mittuntur, quia actus nondum est consummatum. Ita ille, sed magis clarè iterum Bonacina num. 11. vbi docet illum affici excommunicatione, qui aliquid scriptura inuoluit, illudque in Conclauē mittit, etiam si putet fore, vt illa scriptura non legatur, adhuc enim dicitur mittere aliquid scriptum ad eos qui in Conclauē existunt. Et ad exemplum adductum de assassino, contraria sententia videtur esse communior, & illam tenet Couarruuias, Carreus, Corneus, Decianus, & alij, quos citat, & sequitur Megala in 3. part. Inst. lib. 4. cap. 2. quastion. 1. num. 20. asserentes assassinum esse puniendum pœna ordinaria, si deuenit ad actum proximum, licet mors sequuta non fuerit, & adducunt rationem, quia per ipsum non stetit.

RESOL. CV.

An si Cardinalis, qui propter infirmitatem egressus est de Conclauē scribat literas ad alios Cardinales in Conclauē, incurrat excommunicationem?
Et aduertitur, quod dictus Cardinalis debet quamprimum ad Conclauē redire?
Ex quo sequitur Siculum, v. g. posse virtute Cruciatæ edere lacticia in Regno Neapolitano, si sit in Sicilia statim rediturus?
Et notatur Cardinales exeuntes de Conclauē præbere iuramentum alicui in Conclauē circa electionem nemini manifestandi? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 12.

§. 1. **A**ffirmatiuè videtur respondere Castrus Palaus tom. 6. disp. 3. punct. 35. num. 1. vbi sic ait. Verum si contigerit aliquem Cardinalem extra Conclauē existere, & nuncium, vel scripturam ad existentes in Conclauē mittere, credo huic excommunicationi subiectum esse, quia nulla est ratio ob quam excusari possit, si quidem sub generali prohibitione mittendi nuncium, vel scripturam ad existentes in Conclauē comprehensus sit. Ita ille, cui adde nouissimè eruditum Iosephum Gibalinum in Synopsi censurarum ver. electio num. 6. Sed ego probabiliter saluo aliorum iudicio existimo, Pontifices in dictis Bullis non loqui de Cardinalibus in ordine ad hunc casum, & ideo sicut possunt scribere literas sibi inuicem intra Conclauē, sic etiam extra, nam ipsi inter se hic, & nunc quoad electionem Pontificis constituunt vnum corpus. Adde, quod cum dictus Cardinalis ex iusta causa non est in Conclauē, & debet quamprimum ad Conclauē redire, ideo non dicitur absens à Conclauē, nam statim rediturus, non dicitur à loco abesse, sed præsens esse. Et ideo dixit Amicus in Curs. Theol. tom. 5. disp. 5. sect. 16. num. 359. quod moraliter censentur loco præsentibus, & vt præsentibus in ipso iure habentur, qui mox sunt reuerfuri. Vnde ego satis probabiliter * docui Siculum verbi gratia posse virtute Bullæ Cruciatæ edere lacticia in Regno Neapolitano, dum absit scandalum si sit in Sicilia statim rediturus, quia non dicitur absens; Et ita me citato, tenet nouissimè Marcus Serius to. 2. in Bullam Cruciatæ disp. diff. 7. §. 5. q. 10. n. 2.

2. Confirmantur superius dicta auctoritate leg. Postliminij §. captiuus, & leg. nihil. ff. de captiuis & postlimin.

* Docuit in tom. 4. tr. 5. Ref. 161. & in alijs eius primæ, & secundæ not.

Sup. hoc in...